

Súd: Okresný súd Vranov nad Topľou
Spisová značka: 10C/408/2013
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8813203741
Dátum vydania rozhodnutia: 28. 04. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Martin Kopina
ECLI: ECLI:SK:OSVT:2015:8813203741.3

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Vranov nad Topľou samosudcom JUDr. Martinom Kopinom v právnej veci navrhovateľa: R. R. A..P..U.., O. Z. XXXX/XX, G.É. M., XXX XX O. X, Č. P., T.: XXX XX XXX, zastúpený: Y. O., A..P..U.., W. X, XXX XX K., T.: XX XXX XXX, proti odporcovi: M. M., G.. X.X.XXXX, K. XXX XX Ž. XXX, o zaplatenie 179,22 eur s prísł.

rozhodol:

Súd návrh z a m i e t a .

Súd n e p r i z n á v a odporcovi náhradu trov konania.

o d ô v o d n e n i e :

Navrhovateľ sa návrhom (tlačivo A - návrh na uplatnenie pohľadávky, článok 4, ods. 1 Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady /ES/ číslo 861/2007, ktorým sa ustanovuje európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu) domáhal zaplatenia istiny 179,22 eur, zmenkového úroku 0,25 % denne zo sumy 179,22 eur od 27.4.2009 do zaplatenia. Okrem toho žiadal priznať 6 %-ný ročný úrok zo sumy 179,22 eur od 13.7.2009 do zaplatenia ako aj zmenkovú odmenu vo výške 1/3-tina percenta zmenkovej sumy teda 0,60 eur. Tiež si uplatnil nárok na náhradu trov konania v časti trov právneho zastúpenia vo výške 58,34 eur s DPH a zaplateného súdneho poplatku v sume 16,50 eur. Navrhovateľ uviedol, že ako indosatár je nadobúdateľom všetkých práv zo zmenky, ktorú vystavil odporca dňa 17.12.2008 na zmenkovú sumu 179,22 eur, pričom sa zaviazal aj k úhrade zmenkového úroku vo výške 0,25 % denne od 27.4.2009. V texte mal byť uvedený záväzok odporcu, že zaplatí za túto zmenku pri predložení na rad zmenkovému veriteľovi. Indosovaná zmenka je podľa navrhovateľa vista zmenkou a je opatrená doložkou „na platenie predložiť v lehote štyroch rokov od vystavenia“.

Navrhovateľ uviedol, že indosant predložil zmenku k zaplateniu, pričom vystaviteľ do podania návrhu zaplatil 0,- eur, kde na zmenkovú sumu uhradil 0,- eur a na úroky uhradil 0,- eur. Keďže zmenková istina je opatrená doložkou „bez protestu“, indosant nenechal vyššie uvedené skutočnosti zistiť verejnou listinou.

V zmysle ustanovenia § 87 písm. d) OSP popri všeobecnom súde odporcu je na konanie príslušný aj súd, v obvode ktorého je platobné miesto, ak sa uplatňuje právo zo zmenky alebo šeku.

Podľa § 10 ods. 2 písm. c) zákona č. 371/2004 Z. z. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky na konanie vo veciach týkajúcich sa zmeniek, šekov alebo iných cenných papierov vrátane sporov z vydaných zmenkových (šekových) platobných rozkazov a sporov týkajúcich sa zmenkových protestov sú príslušné tieto sudy - Okresný súd Prešov pre obvod Krajského súdu v Prešove.

Tunajší súd postúpil vec Okresnému súdu Prešov z dôvodu vecnej a miestnej nepríslušnosti.

Proti postúpeniu veci namietal navrhovateľ. Navrhovateľ uviedol, že príslušnými súdmi na vydanie rozsudku v európskom konaní vo veciach s nízkou hodnotou sporu sú v Slovenskej republike okresné sudy. Podľa názoru navrhovateľa výnimku z uvedeného pravidla netvorí ani prípady, ak sa uplatňuje právo zo zmenky.

O námietke navrhovateľa rozhodol Krajský súd v Prešove uznesením č. k. 24Ncb/26/2013-23 zo dňa 24.7.2013. Rozhodol, že na konanie je miestne príslušný Okresný súd Vranov nad Topľou. V odôvodnení uviedol, že niet pochybností o tom, že v predmetnej veci ide o cezhraničný spor v zmysle ustanovenia článku 3 ods. 1 Nariadenia ES číslo 861/2007 z 11. 07. 2007, ktorým sa ustanovuje konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu. Príslušnosť súdu na konanie uvedené Nariadenie rieši v článku 25 ods. 1 a v nadväznosti na to SR oznámila, že na konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu sú príslušné okresné sudy. V tomto oznámení sa nenachádza žiadna zmienka o osobitnej kauzálnej miestnej príslušnosti aká by vo vnútroštátnych sporoch, či v sporoch mimo alternatívneho konania prichádzala do úvahy aj s prípadným použitím ustanovenia § 10 ods. 1, 2 písm. g) zákona číslo 371/2004 Z. z. Aj keď žalobca uplatňuje nároky zo zmenky, treba mať na zreteli osobitosti Európskeho konania vo veciach s nízkou hodnotou sporu, upravené právnymi predpismi EÚ, ktoré podľa článku 7 odsek 2 Ústavy SR majú prednosť pred vnútroštátnymi normami, a nemožno na ujmu základných cieľov Nariadením poskytnutého alternatívneho nástroja riešiť ani miestnu príslušnosť na konanie. Ak SR oznámila podľa článku 25 Nariadenia príslušnosť všeobecných okresných súdov a nie súdov s kauzálnou príslušnosťou a žaloba bola podaná na súd príslušný podľa bydliska žalovaného, ani pri závere o uplatňovaní nároku zo zmenky, nemôže byť miestne príslušným súd určený podľa § 10 ods. 1, 2 písm. g) zákona číslo 371/2004 Z. z. Z týchto dôvodov Krajský súd v Prešove rozhodol podľa výroku svojho uznesenia, teda že na konanie je miestne príslušný tunajší súd.

Podľa názoru súdu v tomto prípade sú splnené podmienky pre použitie vyššie uvedeného Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady /ES/ 861/2007 z 11. 07. 2007, ktorým sa ustanovuje európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu. V zmysle článku 2 citovaného nariadenia sa totiž toto uplatňuje v občianskych a obchodných veciach pri cezhraničných sporoch bez ohľadu na povahu súdu alebo tribunálu, ktorých hodnota pohľadávky v čase doručenia tlačiva návrhu na uplatnenie pohľadávky príslušnému súdu alebo tribunálu nepresahuje 2.000,- eur bez akýchkoľvek úrokov, výdavkov a nákladov. Neuplatňuje sa najmä na daňové, colné ani správne veci, ani na zodpovednosť štátu za konanie alebo nečinnosť pri výkone štátnej moci.

V článku 3 odsek 1 cit. zák. ust. sa uvádza, že na účely tohto nariadenia je cezhraničným sporom taký spor, v ktorom má aspoň jedna zo strán bydlisko alebo obvyklý pobyt v členskom štáte inom, ako v členskom štáte súdu alebo tribunálu konajúceho vo veci.

V zmysle článku 5 odsek 2 citovaného nariadenia, po doručení správne vyplneného tlačiva návrhu na uplatnenie pohľadávky súd alebo tribunál vyplní časť I. vzorového tlačiva C na odpoveď ako je uvedené v prílohe III. Kópia tlačiva na uplatnenie pohľadávky a v prípade potreby podporných dokumentov spolu s vyplneným tlačivom na odpoveď sa doručí odporcovi v súlade s článkom 13.

Uznesením č.k. 10C/408/2013-38 z 11.12.2013 tunajší súd prerušil konanie do skončenia konania na Súdnom dvore Európskej únie č.k. C-558/13. Voči tomuto uzneseniu podal navrhovateľ odvolanie a Krajský súd v Prešove uznesením č.k. 6Co/53/2014-51 toto uznesenie potvrdil. Uznesením predsedu súdneho dvora zo dňa 4.6.2014 vo veci C-558/13 bola prejednávaná vec vymazaná z registra súdneho dvora na základe späťvzatia návrhu a preto súd vo veci ďalej konal.

V tejto veci po doručení vyplneného tlačiva návrhu na uplatnenie pohľadávky súdu, jeho kópiu aj s prílohami a vzorovým tlačivom C na odpoveď súd doručil odporcovi, ktorý túto zásielku prevzal 14.11.2014, ale vyplnené tlačivo na odpoveď súdu nepredložil.

Podľa článku 8.3. návrhu na uplatnenie pohľadávky (žaloby) podaného podľa článku 4 ods. 1 Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č.861/2007, ktorým sa ustanovuje európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu (ďalej len „Nariadenie“) žalobca nechcel, aby sa v konaní súdu o jeho žalobe nariadilo pojednávanie.

Podľa bodu 8 Preambuly Nariadenia: Európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu by malo zjednodušiť a zrýchliť konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu v cezhraničných sporoch a zároveň znížiť náklady tým, že okrem možností existujúcich na základe práva členských štátov, ktoré zostanú nedotknuté, poskytne alternatívny ďalší nástroj. Toto nariadenie by malo tiež zjednodušiť uznanie a výkon rozsudkov vydaných v európskom konaní vo veciach s nízkou hodnotou sporu v inom členskom štáte.

Podľa bodu 9 Preambuly Nariadenia: Cieľom tohto nariadenia je podporovať základné práva a zohľadňovať najmä zásady uznané v Charte základných práv Európskej únie. Súd alebo tribunál by mal rešpektovať právo na spravodlivý proces a zásadu kontradiktórneho procesu najmä pri rozhodovaní o potrebe ústneho pojednávania, o dôkazných prostriedkoch a rozsahu, v akom sa vykonajú dôkazy.

Podľa článku 2 ods. 1 Nariadenia: Toto nariadenie sa uplatňuje v občianskych a obchodných veciach pri cezhraničných sporoch bez ohľadu na povahu súdu alebo tribunálu, v ktorých hodnota pohľadávky v čase doručenia tlačiva návrhu na uplatnenie pohľadávky príslušnému súdu alebo tribunálu nepresahuje 2 000 EUR bez akýchkoľvek úrokov, výdavkov a nákladov. Neuplatňuje sa najmä na daňové, colné ani správne veci ani na zodpovednosť štátu za konanie alebo nečinnosť pri výkone štátnej moci („acta jure imperii“).

Podľa článku 3 ods. 1 Nariadenia : Na účely tohto nariadenia je cezhraničným sporom taký spor, v ktorom má aspoň jedna zo strán bydlisko alebo obvyklý pobyt v členskom štáte inom ako v členskom štáte súdu alebo tribunálu konajúceho vo veci.

Podľa článku 4 ods. 4, 3.veta Nariadenia: Ak sa pohľadávka zdá zjavne neopodstatnená alebo návrh neprípustný alebo ak navrhovateľ tlačivo návrhu na uplatnenie pohľadávky nedoplnil alebo neopravil v rámci určenej lehoty, návrh sa zamietne.

Podľa článku 5 ods. 1 Nariadenia: Európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu je písomné. Súd alebo tribunál nariadi ústne pojednávanie, ak to považuje za potrebné alebo ak o to požiada niektorá zo strán. Súd alebo tribunál môže takúto žiadosť odmietnuť, ak sa domnieva, že vzhľadom na okolnosti prípadu ústne pojednávanie zjavne nie je potrebné pre spravodlivé vedenie konania. Dôvody odmietnutia sa uvedú písomne. Iba proti rozhodnutiu súdu alebo tribunálu o odmietnutí takejto žiadosti nemožno samostatne podať opravný prostriedok.

Podľa článku 9 ods. 1 Nariadenia : Súd alebo tribunál určí spôsob a rozsah vykonávania dôkazov potrebných na rozhodnutie podľa pravidiel, ktoré sa vzťahujú na prípustnosť dôkazov. Súd alebo tribunál môže pripustiť vykonávanie dôkazov prostredníctvom písomného vyhlásenia svedkov, znalcov alebo strán. Súd alebo tribunál môže taktiež pripustiť vykonávanie dôkazov prostredníctvom videokonferencie alebo inými prostriedkami komunikačnej technológie, ak má k dispozícii potrebné technické vybavenie.

Podľa odseku 2 citovaného článku 9 Nariadenia: Súd alebo tribunál si môže vyžiadať znalecký posudok alebo ústne svedecké výpovede, iba ak je to nevyhnutné na vydanie rozsudku. Pri tomto rozhodnutí súd alebo tribunál berie do úvahy náklady.

Podľa odseku 3 citovaného článku 9 Nariadenia: Súd alebo tribunál využije najjednoduchšie a najmenej zaťažujúce spôsoby vykonávania dôkazov.

Podľa článku 19 Nariadenia: Pokiaľ toto nariadenie neustanovuje inak, európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu sa riadi procesným právom členského štátu, v ktorom sa konanie vedie.

Podľa článku 16 Nariadenia: Trovy konania znáša strana, ktorá nemala v konaní úspech. Súd alebo tribunál však neprisúdi úspešnej strane trovy konania, ktoré sú neúčelné alebo ktoré sú neprimerané voči pohľadávke.

Podľa § 125 OSP: Za dôkaz môžu slúžiť všetky prostriedky, ktorými možno zistiť stav veci, najmä výsluch svedkov, znalecký posudok, správy a vyjadrenia orgánov, fyzických osôb a právnických osôb, listiny, ohliadka a výsluch účastníkov. Pokiaľ nie je spôsob vykonania dôkazu predpísaný, určí ho súd.

Podľa § 121 OSP: Netreba dokazovať skutočnosti všeobecne známe alebo známe súdu z jeho činnosti, ako aj právne predpisy uverejnené alebo oznámené v Zbierke zákonov Slovenskej republiky a právne záväzné akty, ktoré boli uverejnené v Úradnom vestníku Európskych spoločenstiev a v Úradnom vestníku Európskej únie.

Podľa článku 19 Nariadenia v spojení s § 121 OSP bola súdu z jeho činnosti známa skutočnosť, že takmer na všetkých prvostupňových súdoch v SR prebehli konania v súdnych registroch Er o žiadostiach exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie, o ktoré žiadal na základe návrhov na vykonanie exekúcie oprávneného - spoločnosti Pohotovosť, s.r.o. voči jednotlivým povinným na podklade exekučných titulov, ktorými boli rozhodcovské rozsudky. Týmito rozhodcovskými rozsudkami boli priznané nároky oprávneného zo zmieniek vystavených povinnými na meno a rad spoločnosti Pohotovosť, s.r.o., IČO:35807598. Uvedené exekučné konania spravidla skončili pre oprávneného neúspešne a to zamietnutím žiadosti súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie na podklade uvedeného exekučného titulu.

Na základe uvedenej skutočnosti známej súdu z jeho činnosti si súd zabezpečil a pripojil exekučný spis tunajšieho súdu č. 7Er/364/2010. V tomto spise bola v prílohe návrhu na vykonanie exekúcie pripojená Zmluva o úvere VS (č. zmluvy) 8810038, uzavretá dňa 17.12.2008 medzi veriteľom O., A..P..U.. a dlžníkom, ktorý je odporca v tomto konaní. Zmenka č. XXXXXXXX, ktorá bola predložená v prílohe tohto návrhu po jej indosovaní spoločnosťou Pohotovosť, s.r.o. ako indosantom na navrhovateľa ako indosatára má identické číslo ako zmluva o úvere v exekučnom spise č.k. 7Er/364/2010. Je preto zrejmé, že zmenka č. 8810038, z ktorej sú v tomto konaní uplatnené zmenkové nároky bola vystavená na základe článku 17 Všeobecných podmienok poskytnutia úveru, ktoré boli súčasťou Zmluvy o úvere č. 8810038 uzavretej dňa 17.12.2008 medzi odporcom a spoločnosťou Pohotovosť, s.r.o., t.j. na zabezpečenie peňažného záväzku dlžníka ako vystaviteľa zmenky vyplývajúceho z tejto úverovej zmluvy voči veriteľovi Pohotovosť, s.r.o. ako remitentovi.

Podľa článku 5 ods. 1 Nariadenia v spojení s článkom 9 Nariadenia súd po zistení vyššie popísaných skutočností vykonal písomné konanie, ktoré považoval za najefektívnejšie, najjednoduchšie, najhospodárnejšie a najmenej zaťažujúce účastníkov konania. Napokon žalobca ako v podanej žalobe, tak aj v priebehu konania vo svojich písomných podaniach opätovne trval na písomnosti konania bez nariadenia pojednávania.

V zmysle uvedeného súd postupoval po procesnoprávnej stránke.

Hmotnoprávne súd uplatnený nárok posúdil nasledovne:

Z pripojeného exekučného spisu vyplýva, že tú istú pohľadávku, z úverovej zmluvy, t.j. z toho istého spotrebiteľského právneho vzťahu si na základe rozhodcovského rozsudku ako exekučného titulu uplatnil voči odporcovi ako povinnému predchádzajúci veriteľ ako oprávnený - Pohotovosť s.r.o. Z právoplatného uznesenia Okresného súdu Vranov nad Topľou zo dňa 19.1.2011 sp.zn. 7Er/364/2010 vyplýva, že súd žiadosť súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie zamietol. Dôvodom bolo, že súd konštatoval, že v tomto prípade sa jedná o spotrebiteľský právny vzťah a je preto na neho potrebné použiť právne normy o ochrane spotrebiteľa. Exekučný súd zároveň konštatoval, že rozhodcovské doložky uzavreté v tomto prípade sú neprijateľnou zmluvnou podmienkou a teda sú absolútne neplatné. Exekučný súd poukázal aj na neprimerané úroky 0,25% denne, t.j. 91,25% ročne.

Iné exekučné súdy v obdobných exekučných veciach oprávneného Pohotovosť, s.r.o. taktiež právoplatne konštatovali, že sa jedná o spotrebiteľské právne vzťahy a zamietli žiadosť súdneho exekútora o udelenie poverenia. Dôvodom dokonca bolo, že dohoda o vyplnení blankozmenky je neprijateľnou zmluvnou podmienkou v spotrebiteľskej zmluve a je aj v rozpore s dobrými mravmi a preto je absolútne neplatná (napríklad Uznesenie Okresného súdu Bratislava V., sp.zn. 37Er/5901/2011, zo dňa 04.04.2011, právoplatné dňa 05.05.2011).

Podľa článku I. § 75 zákona číslo 191/1950 Zbierky zákon zmenkový a šekový v znení neskorších predpisov vlastná zmenka obsahuje:

1. označenie, že ide o zmenku, pojaté do vlastného textu listiny a vyjadrené v jazyku, v ktorom bola listina písaná;

2. bezpodmienečný sľub zaplatiť určitú sumu;
3. údaj zročnosti;
4. údaj miesta, kde sa má platiť;
5. meno toho komu, alebo na rad koho sa má platiť;
6. dátum a miesto vystavenia zmenky;
7. podpis vystaviteľa.

V zmysle článku I. § 11 ods. 1 zákona číslo 191/1950 Zbierky zákon zmenkový a šekový v znení neskorších predpisov každú zmenku, i keď nebola vystavená na rad, možno previesť indosamentom (rubopisom) s tým, že podľa článku I. § 17 ods. 1 zákona číslo 191/1950 Zbierky zákon zmenkový a šekový v znení neskorších predpisov kto je žalovaný zo zmenky, nemôže robiť majiteľovi námietky, ktoré sa zakladajú na jeho vlastných vzťahoch k vystaviteľovi alebo k predošlým majiteľom, okrem ak majiteľ pri nadobúdaní zmenky konal vedome na škodu dlžníka.

Na uvedený prípad je potrebné okrem zákona o zmenkách a šekoch aplikovať aj tieto právne normy:

Podľa čl. 2 písm. a) smernice 93/13/EHS na účely tejto smernice "nekalé podmienky" znamenajú zmluvné podmienky definované v článku 3.

Podľa čl. 3 ods. 1 a 2 smernice 93/13/EHS zmluvná podmienka, ktorá nebola individuálne dohodnutá sa považuje za nekalú, ak napriek požiadavke dôvery spôsobí značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach strán vzniknutých na základe zmluvy, ku škode spotrebiteľa. Podmienka sa nepovažuje za individuálne dohodnutú, ak bola navrhnutá vopred a spotrebiteľ preto nebol schopný ovplyvniť podstatu podmienky, najmä v súvislosti s predbežne formulovanou štandardnou zmluvou. Skutočnosť, že určité aspekty podmienky alebo jedna konkrétna podmienka boli individuálne dohodnuté, nevylučuje uplatňovanie tohto článku na zvyšok zmluvy, ak celkové hodnotenie zmluvy naznačuje, že aj napriek tomu ide o predbežne formulovanú štandardnú zmluvu.

Podľa § 52 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka v platnom znení ku dňu uzavretia zmluvy:

(1) Spotrebiteľskou zmluvou je každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom.

(2) Ustanovenia o spotrebiteľských zmluvách, ako aj všetky iné ustanovenia upravujúce právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, použijú sa vždy, ak je to na prospech zmluvnej strany, ktorá je spotrebiteľom. Odlišné zmluvné dojednania alebo dohody, ktorých obsahom alebo účelom je obchádzanie tohto ustanovenia, sú neplatné.

Podľa § 53 ods. 1, 2, 4 písm. k) a 5 Občianskeho zákonníka v platnom znení ku dňu uzavretia zmluvy:

(1) Spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (ďalej len "neprijateľná podmienka"). To neplatí, ak ide o predmet plnenia, cenu plnenia alebo ak boli neprijateľné podmienky individuálne dojednané.

(2) Za individuálne dojednané zmluvné ustanovenia sa nepovažujú také, s ktorými mal spotrebiteľ možnosť oboznámiť sa pred podpisom zmluvy, ak nemohol ovplyvniť ich obsah.

(4) Za neprijateľné podmienky uvedené v spotrebiteľskej zmluve sa považujú najmä ustanovenia, ktoré k) požadujú od spotrebiteľa, ktorý nesplnil svoj záväzok, aby zaplatil neprimerane vysokú sumu ako sankciu spojenú s nesplnením jeho záväzku.

(5) Neprijateľné podmienky upravené v spotrebiteľských zmluvách sú neplatné.

Podľa § 54 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka v platnom znení ku dňu uzavretia zmluvy:

(1) Zmluvné podmienky upravené spotrebiteľskou zmluvou sa nemôžu odchýliť od tohto zákona v neprospech spotrebiteľa. Spotrebiteľ sa najmä nemôže vopred vzdať svojich práv, ktoré mu tento zákon priznáva, alebo si inak zhoršiť svoje zmluvné postavenie.

(2) V pochybnostiach o obsahu spotrebiteľských zmlúv platí výklad, ktorý je pre spotrebiteľa priaznivejší.

Podľa § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka, výkon práv a povinností vyplývajúcich z občianskoprávných vzťahov nesmie bez právneho dôvodu zasahovať do práv a oprávnených záujmov iných a nesmie byť v rozpore s dobrými mravmi.

Podľa § 39 Občianskeho zákonníka, neplatný je právny úkon, ktorý svojim obsahom alebo účelom odporuje zákonu alebo ho obchádza alebo sa prieči dobrým mravom.

V zmysle § 4 ods. 6 zákona číslo 258/2001 Zbierky zákonov o spotrebiteľských úveroch v poslednom znení v súvislosti s poskytovaním úveru od spotrebiteľa alebo inej osoby sa zakazuje plniť dlh zmenkou alebo šekom. Veriteľ smie prijať od dlžníka zmenku alebo šek na zabezpečenie svojich nárokov zo spotrebiteľského úveru, ale ak ide o zabezpečovaciu zmenku a zmenková suma v čase vyplnenia je maximálne vo výške aktuálnej výšky nesplateného spotrebiteľského úveru a príslušenstva (vrátane zmluvných pokút a iných nárokov veriteľa zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere) vo výške maximálne 30 % istiny poskytnutého spotrebiteľského úveru. Zmenku prijatú resp. vyplnenú veriteľom v rozpore s predchádzajúcou vetou veriteľ nesmie prijať a je povinný ju dlžníkovi kedykoľvek na požiadanie vydať. Ustanovenie tohto odseku platí aj v prípade zmeny majiteľa zmenky, alebo postúpenia práv zo zmenky.

Na základe vyššie uvedeného mal súd teda za preukázané, že dňa 17.12.2008 uzavrel odporca ako dlžník so spoločnosťou O., A..P..U.. ako veriteľom zmluvu o úvere VS (č. zmluvy) XXXXXXXX v písomnej forme, predmetom ktorej bolo poskytnutie úveru, vo výške 98,58 eur, ktorý úver sa dlžník zaviazal vrátiť spolu s poplatkom vo výške 67,72 eur, t.j. celkovo v čiastke 167,30 eur, t.j. v 6-tich mesačných splátkach po 27,88 eur. V ten istý deň bola dlžníkom ako vystaviteľom vystavená a podpísaná zmenka na sumu 5.399,19 Sk. Návrhom si navrhovateľ na súde uplatnil právo na zaplatenie zmenkovej sumy 179,22 eur.

Zo skutočností známych súdu z jeho činnosti, a to z pripojeného spisu Er mal súd za preukázané, že navrhovateľom predložená zmenka zabezpečovala hlavný záväzkový vzťah, ktorým bola zmluva o úvere uzavretá medzi žalovaným ako dlžníkom a spoločnosťou POHOTOVOSŤ, s.r.o. Bratislava ako veriteľom. Zmluvu o úvere uzatváral odporca ako občan - fyzická osoba. Zmluva bola uzatváraná na formulári veriteľa, mala predtlačený text a do zmluvy sa dopisovali len údaje, ktoré vzhľadom na charakter nemohli byť vopred dané a to osobné údaje dlžníka, výška poskytnutého úveru, výška poplatku a spôsob splatnosti. Do zmluvy sa dopisovala len suma úveru, suma poplatku a výška splátok, ako aj počínajúci deň splatnosti, pričom v predtlačenej forme formulára bol obsiahnutý aj text, že dlžník sa zaväzuje zaplatiť veriteľovi sumu úveru zvýšenú o príslušný poplatok. Neoddeliteľnou časťou zmluvy o úvere boli všeobecné podmienky poskytnutia úveru, dohody o vyplnení zmenky a mediačnej dohody. Taktiež sa strany dohodli na tom, že v zmysle § 262 ods. 1 Obchodného zákonníka sa ich právne vzťahy budú spravovať Obchodným zákonníkom.

Súd mal teda za preukázané, že zmenka z ktorej si žalobca v tomto smere uplatnil zmenkové nároky slúžila na zabezpečenie nárokov právneho predchodcu navrhovateľa - indosanta zmenky spoločnosti Pohotovosť, s.r.o., ako veriteľa zo spotrebiteľského úveru.

Zmenkové právo podľa zmenového zákona č. 191/1950 Zb., vychádza z abstraktného charakteru zmenky, t.j. z nevyvrátiteľnej zákonnej domnienky danosti kauzality právneho vzťahu, ktorý zmenka zaisťuje alebo zabezpečuje. Tento abstraktný charakter zmenky vychádza z dlhoročných právnych tradícií vyspelých európskych a svetových demokracií. Zmenkový zákon v právnych podmienkach Československej republiky bol prijatý v roku 1950 (dňa 20.12.1950 s účinnosťou od 01.01.1951), t.j. počas trvania nedemokratického štátneho zriadenia. Zákon dlhoročne zotrval bez akýchkoľvek zmien avšak v podmienkach socialistického štátneho zriadenia sa využíval pramálo. To sa zmenilo po zmene štátneho zriadenia v Československej republike v roku 1989, po ktorom sa Česká a Slovenská republika prihlásila k právnym tradíciám vyspelých európskych a svetových demokracií v snahe na ne nadviazať. To sa nezaobišlo bez zneužívania a krivenia práva a právnych inštitútov zo strany niektorých subjektov, na ktoré mladá demokracia chcela nadviazať avšak nemala s nimi takmer žiadne skúsenosti. To bol presne prípad zneužitia a zneužívania abstraktnosti a domnienky danosti kauzality právneho vzťahu pri vystavení zmenky. Po zistení takéhoto zneužívania v rôznych oblastiach právnych vzťahov na to či už zákonodarca, alebo súdna prax reagovala v snahe takémuto zneužívaniu zabrániť. K zneužívaniu začalo dochádzať najmä v citlivých právnych oblastiach vyznačujúcich sa dominanciou jednej strany právneho vzťahu na úkor protistrany, t.j. najmä v pracovnoprávných vzťahoch a v spotrebiteľských právnych vzťahoch. Príkladom je napríklad Rozsudok Najvyššieho súdu SR 1 Obdo V 43/2006 zo dňa

5. marca 2009, ktorým Najvyšší súd SR zamedzil používanie zmeniek na zabezpečovanie a zaistovanie nárokov v pracovnoprávných vzťahoch, dokonca aj vrátane simulovania pracovnoprávných vzťahov občiansko alebo obchodnoprávnymi vzťahmi (pri tzv. „čiernej práci“). V oblasti spotrebiteľského práva na toto zneužívanie zákonodarca reagoval už Zákonom č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch, kde v § 4 ods. 6 tohto zákona zákonodarca zakázal v súvislosti s poskytovaním úveru od spotrebiteľa alebo inej osoby splniť dlh zmenkou alebo šekom. Výnimku tvorila len zabezpečovacia zmenka zo zákonnými limitmi obmedzujúcimi výšku zmenkovej sumy. Neskôr prijatým zákonom č.129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch s účinnosťou od 01.01.2011 bola podľa § 17 ods. 3 v spojení s § 25 ods. 5 citovaného zákona dokonca zakázaná možnosť splniť dlh alebo zabezpečiť jeho splnenie zmenkou alebo šekom.

Z uvedeného vyplýva, že po nadobudnutí účinnosti vyššie uvedených právnych úprav a pri rešpektovaní judikatúry vnútroštátneho súdu najvyššieho stupňa bol a je ktorýkoľvek súd, v ktoromkoľvek stupni konania v prípade zmenkového sporu v prvom rade ex offio povinný skúmať či nejde o zmenku vystavenú v zmysle alebo v rozpore s uvedenými ustanoveniami t.j. „pracovnoprávnu“ alebo „spotrebiteľskú“ zmenku a až v prípade negatívneho zistenia, že o takúto zmenku nejde, môže vychádzať z jej abstraktného charakteru a nárok posúdiť v zmysle zmenkového zákona.

V oblasti spotrebiteľských vzťahov uvedené len podporne potvrdzuje Krajský súd v Prešove, ktorý v svojom Rozsudku č. 7Co 339/2014 zo dňa 26.2.2015 v obdobnej právnej veci identického žalobcu v týchto intenciách odkazuje na článok 10 a článok 14 Smernice Rady č. 87/102/EHS z 22.12.1986 o aproximácii zákonov, iných právnych predpisov a správnych opatrení členských štátov v spojení so Smernicou Rady č. 93/13/EHS, ktoré členským štátom umožňujú použitie zmeniek v spotrebiteľských zmluvách ale len pri zabezpečení vhodnej ochrany spotrebiteľa v takýchto situáciách. Spotrebiteľovi musí byť v každom momente poskytnutá plnohodnotná právna ochrana v súdnom konaní prebiehajúcom v rámci vnútroštátneho práva. Išlo by o drastické zníženie právnej ochrany prináležiacie spotrebiteľovi a o porušenie zásady efektivity, ak by súd v prípade indosovanej zmenky vychádzal z abstraktného charakteru ako zmenky tak aj jej indosamentu bez skúmania ich kauzality, respektíve obsahu spotrebiteľskej zmluvy, na základe ktorej bola vystavená.

Podporne k týmto záverom súd poukazuje i na nasledovné:

Podľa rozhodnutia Súdneho dvora EÚ zo 16.11.2010 práve vo veci Pohotovosť, s.r.o. C-76/10, bolo rozhodnuté, že vnútroštátny súd má v každom štádiu konania vrátane výkonu rozhodnutia povinnosť aj bez návrhu posúdiť nekalé povahy sankcií obsiahnutých v zmluve o úvere, ak má súd k tomuto účelu k dispozícii nevyhnutné informácie o právnom a skutkovom stave. V bode 37 tohto rozhodnutia je uvedené, že sa vychádza z účelu právnej úpravy Smernice č. 93/13 a to, že spotrebiteľ sa v porovnaní s predajcom alebo dodávateľom nachádza v znevýhodnenom postavení, pokiaľ ide o vyjednávaciu silu, ako aj úroveň informovanosti a táto informácia ho vedie k pristúpeniu na podmienky pripravené vopred predajcom bez toho, aby mohol vplývať na ich obsah. V bode 38 rozhodnutia je jasne uvedené, že nekalé podmienky nie sú pre spotrebiteľa záväzné, pričom ide o kogentné ustanovenia, ktoré nie je možné zmeniť. Ich cieľom je nastolenie formálnej rovnováhy vyplývajúcej zo zmluvy medzi právami a povinnosťami zmluvných strán a nahradiť ich skutočnou rovnováhou a zaviesť nimi rovnosť medzi účastníkmi právneho vzťahu.

V rozsudku Európskeho súdneho dvora sp.zn. C - 419/2011 zo 14. 03. 2013 (Česká sporiteľňa a.s. proti Geraldovi Feichterovi) samotný Európsky súdny dvor v konaní pri uplatnení práva zo zmenky z úradnej moci skúmal postavenie žalovaného ako spotrebiteľa. Podľa záverov tohto rozhodnutia napriek tomu, že v danom prípade sa jedná o vzťah uplatnený na základe zmenky ako abstraktného cenného papiera, je povinnosťou súdu skúmať postavenie žalovaného ako spotrebiteľa.

Pri posúdení veci súd poukazuje aj na rozsudok nemeckého súdu Z1965, podľa ktorého, ak bola zmenka prevedená na iný subjekt (čo je aj tento prípad, pretože prvý zmenkový veriteľ Pohotovosť, s.r.o. ju previedol na navrhovateľa) a pritom jestvujú indície, že zmenka zabezpečovala úver alebo pôžičku pre spotrebiteľa (čo je aj tento prípad), nie je možné poskytnúť ochranu navrhovateľovi, lebo aj nový zmenkový veriteľ, t.j. navrhovateľ si mal preskúmať v súlade so spotrebiteľským právom, či zmenka zabezpečovala spotrebiteľský úver a hlavne z dôvodu, že nadobudol tieto zmenky od subjektov (v tomto prípade Pohotovosť, s.r.o.) o ktorých je všeobecne známe, že predmetom ich činnosti je poskytovanie úverov alebo pôžičiek.

Súd poukazuje aj na list Európskej komisie z 25.4.2013 pod číslom 2012/4165, Vec: výzva - porušenie č. 2012/4165, ktorý bol zaslaný Slovenskej republike práve z dôvodu upozornenia zo strany EK, že SR pravdepodobne dôsledne nedodržiava spotrebiteľské právo EÚ. V tomto liste Európska komisia dokonca výslovne uvádza práve obchodnú spoločnosť Pohotovosť, s.r.o. (strana 2, 3, 14 listu EK), ako aj už vyššie uvedené rozhodnutie Súdneho dvora EÚ vo veci Pohotovosť.

Okrem iného sa v tejto výzve výslovne uvádza v bode 4. iné praktiky zamerané na vyhýbanie sa riadnej justičnej kontrole (strana 5 EK): „Okrem rozhodcovského súdu, alebo ako alternatíva k nemu, obchodníci používajú aj iné praktiky a postupy na vymáhanie nezákonných pohľadávok založených na nekalých podmienkach.“ Prvým príkladom uvedeným EK je používanie blankozmeniek. Obchodníci vyplňajú do blankozmeniek svoju nárokovanú sumu, hoci to právne predpisy o spotrebiteľských úveroch nedovoľujú, a napriek skutočnosti, že tieto pohľadávky nemajú oporu v právnych predpisoch a sú založené na nekalých podmienkach. Rozhodcovské rozsudky však vynášajú rozsudky aj na základe týchto zmeniek.

Súd na jednej strane ex offo preskúmal kauzalitu vystavenia spotrebiteľskej zmenky, kde zistil, že išlo o zabezpečovaciu zmenku spotrebiteľského úveru.

Na druhej strane je potrebné od samotnej kauzality vystavenia zmenky odlíšiť a posúdiť platnosť, či neplatnosť samotného dojednania o vystavení, resp. vyplnení zmenky a následne neplatnosť samotnej zmenky vystavenej podľa týchto dojednaní, ak sú v rozpore so spotrebiteľskými právnymi normami. A to či už pre neprijateľnosť zmluvných podmienok, alebo pre rozpor s dobrými mravmi.

Dohoda o vyplňovanom práve zmenky môže byť ako prejav zmluvnej autonómie zmluvných strán akceptovateľná právom, len ak je výsledkom slobodnej vôle oboch zmluvných strán. Aby bolo možné hovoriť o slobodnej vôli pri uzavretí tejto dohody na strane spotrebiteľa je potrebné jednak informovanie spotrebiteľa o dôsledkoch vystavenia zmenky pre spotrebiteľa (viď Rozsudok KS v Prešove, č. 7Co 339/2014 zo dňa 26.2.2015) a jednak to informovanie musí byť poskytnuté spotrebiteľovi vo forme ktorej je spotrebiteľ s ohľadom na svoju rozumovú vyspelosť spôsobilý rozumieť. V opačnom prípade je možné takú zmluvnú podmienku v spotrebiteľskej zmluve považovať za neprijateľnú. Pre uznanie spotrebiteľa za zodpovedného za takú zmluvnú podmienku neobstojí uplatnenie princípu „neznalosť zákona neospravedlňuje“, pretože tento princíp ustupuje princípu ochrany spotrebiteľa, ktorý má prevahu. Žalobca nielen že nepreukázal dostatočné informovanie spotrebiteľa o následkoch vystavenia zmenky, ale v žalobe túto skutočnosť ani netvrdil. O tejto podmienke pre uznanie žalovaného nároku žalobca neunesol dôkazné bremeno. Preto je podľa § 39 Občianskeho zákonníka táto dohoda neplatná, čo spôsobuje aj neplatnosť samotnej zmenky.

Okrem toho podľa bodu 17 citovaných všeobecných obchodných podmienok spol. Pohotovosť, s.r.o., ktoré boli súčasťou úverovej zmluvy sa zmluvné strany dohody o vyplnení zmenky dohodli len na tom že remitent blankozmenku doplní len o zmenkovú sumu a dátum začiatku úročenia zmenkovej sumy. To znamená, že zmenka musela byť opatrená doložkou „bez protestu“ spotrebiteľom už pri jej vystavení v rozpore s dohodou o vyplnení zmenky. Toto je v rozpore s § 54 ods. 1, druhá veta Občianskeho zákonníka a z uvedeného dôvodu to spôsobuje neplatnosť zmenky.

V zmysle cit. bodu 17 mal veriteľ vystavenú blankozmenku doplniť o zmenkovú sumu. Limit § 4 ods. 6 zákona číslo 258/2001 Zbierky zákonov o spotrebiteľských úveroch v tejto dohode o vyplnení zmenky dohodnutý nebol. Súd podotýka, že išlo o formulárovú zmluvu, ktorú spotrebiteľ - dlžník nemal možnosť meniť. Dlžníkovi - odporcovi bol poskytnutý úver v sume 99,58 eur, pričom veriteľ do zmenky doplnil zmenkovú sumu 5.399,18 Sk. Uvedené je zjavne vysoko nad limit § 4 ods. 6 zákona číslo 258/2001 Zbierky zákonov o spotrebiteľských úveroch.

Dobrými mravmi v občianskoprávných vzťahoch sa v súdnej praxi rozumie súbor spoločenských, kultúrnych a mravných pravidiel správania, ktorý je v súlade so všeobecne uznávanými vzťahmi medzi ľuďmi a mravnými princípmi spoločenského zriadenia, a ktorý v historickom vývoji osvedčil istú nemennosť vystihujúcu podstatné historické tendencie, ktoré sú zdieľané rozhodujúcou časťou spoločnosti a majú povahu základných noriem.

Dohoda o vyplnení zmenky a následne vystavená zmenka sú absolútne neplatné podľa § 39 a § 3 Občianskeho zákonníka a to pre rozpor s dobrými mravmi ako aj preto, že svojim obsahom a účelom odporujú zákonu. Samotná zmenka aj pre rozpor s § 54 ods. 1, druhá veta Občianskeho zákonníka. Účelom tohto právneho úkonu je obísť ustanovenia spotrebiteľského práva zameraného na reálnu a nielen formálnu ochranu práv a povinností spotrebiteľa.

Podľa § 17 zák. č. 129/2010 o spotrebiteľských úveroch účinného k dátumu 28.3.2011, t.j. k dňu právoplatného skončenia konania súdu č. 7Er/364/2010:

(1)

Ak veriteľ postúpi práva vyplývajúce zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere na tretiu osobu vrátane vzájomného započítania pohľadávok, postupuje sa podľa Občianskeho zákonníka <<https://www.slov-lex.sk/static/pravne-predpisy/SK/ZZ/1964/40/20100301.html>>.22) <<https://www.slov-lex.sk/static/pravne-predpisy/SK/ZZ/2010/129/20111201.html>>

(2)

Pôvodný veriteľ je povinný o postúpení podľa odseku 1 spotrebiteľa bezodkladne informovať; to neplatí, ak pôvodný veriteľ po dohode s nadobúdateľom práv naďalej spravuje spotrebiteľský úver vo vzťahu k spotrebiteľovi.

(3)

V súvislosti s poskytovaním spotrebiteľského úveru nemožno splniť dlh alebo zabezpečiť jeho splnenie zmenkou alebo šekom.23) <<https://www.slov-lex.sk/static/pravne-predpisy/SK/ZZ/2010/129/20111201.html>>

(4)

Veriteľ zodpovedá za škodu vzniknutú spotrebiteľovi porušením odseku 3 veriteľom.

Odkaz § 17 ods. 1 pod č. 22 odkazuje na § 524 Občianskeho zákonníka v znení zákona č. 509/1991 Zb.

Podľa § 524 ods. 1 Občianskeho zákonníka: Veriteľ môže svoju pohľadávku aj bez súhlasu dlžníka postúpiť písomnou zmluvou inému.

Podľa § 524 ods. 2 Občianskeho zákonníka: S postúpenou pohľadávkou prechádza aj jej príslušenstvo a všetky práva s ňou spojené.

I keď v návrhu navrhovateľ neuviedol dátum indosácie zmenky spol. Pohotovosť, s.r.o. ako indosanta na navrhovateľa ako indosatára, zo spisu 7Er/364/2010 je zrejmé, že k indosamentu muselo dôjsť až po právoplatnom ukončení tohto konania, t.j. po 28.3.2011.

Veriteľ Pohotovosť, s.r.o. tak porušil § 17 ods. 1,2 o spôsobe postúpenia práv vyplývajúceho zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere . Z návrhu navrhovateľa je zrejmé, že pôvodný veriteľ neuzavrel s navrhovateľom ako nadobúdateľom práv dohodu o tom, že by naďalej pôvodný veriteľ Pohotovosť s.r.o. spravoval spotrebiteľský úver voči spotrebiteľovi podľa § 17, ods. 2, veta za bodkočiarkou zákona 129/2010. Uvedené neznamena, že indosament zmenky by mal byť bez ďalšieho ex tunc neplatný, ale pri postúpení pohľadávky zo spotrebiteľskej zmluvy boli postupca i postupník povinní dodržať a postupovať aj podľa § 17 ods. 1, 2 zákona 129/2010 Z.z. a podľa odkazu k § 17 ods. 1 citovaného zákona aj podľa § 524 občianskeho zákonníka. To znamená, že súd skúmal, či spoločnosť Pohotovosť s.r.o. ako postupca pohľadávky splnil uvedenými právnymi predpismi požadované kritéria pre platnosť postúpenia pohľadávky, t.j. najmä či uzavrel so žalobcom písomnú dohodu o postúpení pohľadávky (§ 524 ods. 1 OZ) a či o postúpení bezodkladne informoval odporcu (§17 ods. 2 zákona 129/2010 Z.z.) Z obsahu návrhu navrhovateľa a ním k návrhu pripojených listín vyplýva, že navrhovateľ ako ani jeho právny predchodca Pohotovosť s.r.o. tieto zákonné požiadavky nespĺnili. Navrhovateľ nepredložil do súdneho konania zmluvu o postúpení pohľadávky, nepreukázal že pôvodný veriteľ Pohotovosť s.r.o. podľa § 17 ods. 2 zákona 129/2010 spojení s § 526 ods. 1 bezodkladne (§ 17 ods. 2 zákona 129/2010), resp. bez zbytočného odkladu (§ 526 ods. 1 OZ) oznámil dlžníkovi postúpenie pohľadávky alebo, že mu navrhovateľ ako postupník pohľadávky toto postúpenie preukázal. Napokon, tieto skutočnosti navrhovateľ v návrhu ani len netvrdil. Súd je povinný aktívnu a pasívnu legitimáciu v spore skúmať ex off. Nemôže sa uspokojiť s púhym tvrdením aktívnej legitimácie navrhovateľom. Vzhľadom na uvedené a na prísnu formálnosť a písomnosť konania podľa Nariadenia, podľa ktorej súd postupoval a napokon, na ktorej navrhovateľ opätovne trval, je zrejmé, že navrhovateľ nepreukázal svoju aktívnu legitimáciu pre toto konanie a nie je preň aktívne legitimovaný.

O trovách konania súd rozhodol podľa článku 16 Nariadenia v spojení s § 142 ods. 1 O.s.p.. V konaní bol plne úspešný žalovaný, ale žiadne trovy konania si neuplatnil a ani mu žiadne nevznikli. Preto mu ich súd nepriznal.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu je prípustné odvolanie v lehote 15 dní odo dňa jeho doručenia prostredníctvom tunajšieho súdu na Krajský súd do Prešova.

V odvolaní sa má popri všeobecných náležitostiach (§ 42 ods. 3) uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, v čom sa toto rozhodnutie alebo postup súdu považuje za nesprávny a čoho sa odvolateľ domáha.

Odvolanie proti rozsudku alebo uzneseniu, ktorým bolo rozhodnuté vo veci samej, možno odôvodniť len tým, že:

- a) v konaní došlo k vadám uvedeným v § 221 ods. 1,
- b) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- c) súd prvého stupňa neúplne zistil skutkový stav veci, pretože nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- d) súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- e) doteraz zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú tu ďalšie skutočnosti alebo iné dôkazy, ktoré doteraz neboli uplatnené (§ 205a),
- f) rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda a dôvody odvolania môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na odvolanie.

Ak nebude povinnosť uložená týmto rozhodnutím splnená v stanovenej lehote, možno sa jej splnenia domáhať návrhom na vykonanie exekúcie podľa osobitného predpisu.